

Συνεργατική Μάθηση & Αλληλοδιδασκτική Μάθηση (Peer Learning) στη Διαδικτυακή Εκπαίδευση

Στόχοι Μαθήματος

- Κατανόηση των πλεονεκτημάτων και των περιορισμών της διαδικτυακής μάθησης
- Κατανόηση της έννοιας και της προέλευσης της συνεργατικής μάθησης
- Σκιαγράφηση των κύριων φάσεων και χαρακτηριστικών της διαδικτυακής συνεργατικής μάθησης
- Περιγραφή των πλεονεκτημάτων της διαδικτυακής συνεργατικής μάθησης
- Περιγραφή των τύπων και της χρησιμότητας των διαδικτυακών κοινοτήτων μάθησης
- Περιγραφή της έννοιας της αλληλοδιδακτικής μάθησης
- Επεξήγηση της χρησιμότητας της αλληλοδιδακτικής μάθησης στην ενίσχυση της μαθησιακής απόδοσης

Εισαγωγή

- Σε αντίθεση με τις παραδοσιακές διαλέξεις (πρόσωπο με πρόσωπο), όπου οι φοιτητές λαμβάνουν παθητικά πληροφορίες, η ενεργητική μάθηση περιλαμβάνει την ενεργό και βιωματική συμμετοχή των εκπαιδευομένων στη μαθησιακή διαδικασία.
- Οι μέθοδοι ενεργητικής μάθησης είναι γνωστό ότι βελτιώνουν τα κίνητρα, το ενδιαφέρον και την απόδοση των φοιτητών τόσο σε παραδοσιακές όσο και σε διαδικτυακές τάξεις.
- Ερευνητικά αποτελέσματα δείχνουν ότι οι στρατηγικές ενεργητικής μάθησης, όπως οι συνεργατικές δραστηριότητες, αποτελούν πρακτικές λύσεις για την επίτευξη των επιθυμητών μαθησιακών αποτελεσμάτων των φοιτητών και προάγουν την καλύτερη ποιότητα της μάθησης, επειδή οι προσεγγίσεις αυτές ενθαρρύνουν την εξατομικευμένη και δυναμική μάθηση.

Εισαγωγή

Από τις πρώτες κιόλας ημέρες της διαδικτυακής μάθησης, ορισμένοι εκπαιδευτές επικεντρώθηκαν σε μεγάλο βαθμό στις επικοινωνιακές δυνατότητες του Διαδικτύου.

Έχουν βασίσει τη διδασκαλία τους στην έννοια της σταδιακής οικοδόμησης της γνώσης κυρίως μέσω ασύγχρονης διαδικτυακής συζήτησης μεταξύ των φοιτητών και μεταξύ των φοιτητών και του εκπαιδευτή.

Διαδικτυακή Μάθηση- Online Learning

Ορισμοί:

- Η διαδικτυακή μάθηση αναφέρεται σε **εκπαιδευτικές δραστηριότητες που διεξάγονται αποκλειστικά μέσω του Διαδικτύου.**
- Η διαδικτυακή μάθηση (που ονομάζεται επίσης διαδικτυακή εκπαίδευση) παρέχει μαθησιακούς πόρους για τη διευκόλυνση των αλληλεπιδράσεων και της ανταλλαγής γνώσεων.
- Η διαδικτυακή μάθηση βασίζεται επίσης σε αρχές του παιδαγωγικού σχεδιασμού που υιοθετούνται μέσω του Διαδικτύου.

'Online learning is any form of learning conducted partly or wholly over the Internet.'

(Bates, T.)

Διαδικτυακή Μάθηση- Online Learning

Η δυνατότητα των μαθητών να μαθαίνουν ηλεκτρονικά δεν είναι ένα νέο παράδειγμα και ο αντίκτυπος των ηλεκτρονικών τεχνολογιών έχει αυξηθεί σε πολλά εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Οι περιορισμοί της διαδικτυακής μάθησης

Ορισμένοι περιορισμοί περιλαμβάνουν:

- απουσία άμεσης ανατροφοδότησης,
- προβλήματα τεχνικής υποδομής,
- έλλειψη εξοικείωσης με τους υπολογιστές,
- απουσία μη λεκτικών ενδείξεων επικοινωνίας,
- έλλειψη κοινωνικής παρουσίας,
- ο χρόνος που απαιτείται για την προετοιμασία του διαδικτυακού υλικού (για τους εκπαιδευτικούς)

Ωστόσο, η καλά σχεδιασμένη διαδικτυακή μάθηση μπορεί να είναι ιδιαίτερα ελκυστική, παρακινητική και ευχάριστη.

Τα οφέλη της διαδικτυακής μάθησης

Η διαδικτυακή μάθηση (αν εφαρμοστεί με σωστό τρόπο) είναι επωφελής στα παρακάτω:

- παρέχει προσβασιμότητα στους φοιτητές,
- προετοιμάζει τους φοιτητές τους για ένα τεχνολογικά πλούσιο περιβάλλον,
- διευκολύνει την ενεργό συμμετοχή, την ενθάρρυνση του διαλόγου και της επικοινωνίας μεταξύ μαθητών, καθηγητών και ομάδων,
- Παρέχει αρχεία καταγραφής στον εκπαιδευτικό ώστε να αξιολογεί τον αντίκτυπο της μάθησης και την πρόοδο/συμμετοχή των φοιτητών.

Κοινότητες Μάθησης

Η σημασία του σχηματισμού παραγωγικών κοινοτήτων μάθησης όπου οι συμμετέχοντες μοιράζονται ή/και οικοδομούν από κοινού τη γνώση, μαθαίνοντας από και μέσω της κοινωνικής αλληλεπίδρασης, έχει αναγνωριστεί στην εκπαίδευση από τις αρχές του 20ού αιώνα.

Η εξέλιξη των εργαλείων του Διαδικτύου παρείχε νέα, ενίοτε πιο πρακτικά φόρουμ για αυτούς τους τύπους δυναμικής οικοδόμησης γνώσης.

Εποικοδομισμός

Λίγα λόγια για τον Εποικοδομισμό

- Ο Εποικοδομισμός (κονστρουκτιβισμός) είναι η θεωρία που αναφέρει ότι οι μαθητές κατασκευάζουν τη γνώση και όχι απλώς προσλαμβάνουν παθητικά τις πληροφορίες.
- Καθώς οι άνθρωποι βιώνουν τον κόσμο και αναστοχάζονται πάνω σε αυτές τις εμπειρίες, δημιουργούν τις δικές τους αναπαραστάσεις και ενσωματώνουν τις νέες πληροφορίες στις προϋπάρχουσες γνώσεις τους.
- Ο Εποικοδομισμός βασίζεται στην ιδέα ότι οι άνθρωποι κατασκευάζουν ή δημιουργούν ενεργά τη δική τους γνώση.

Συνεργατική Μάθηση

Προέλευση

Η ταυτόχρονη εφαρμογή των εποικοδομητικών προσεγγίσεων στη μάθηση και η ανάπτυξη του Διαδικτύου οδήγησαν σε μια ιδιαίτερη μορφή εποικοδομητικής διδασκαλίας, η οποία αρχικά ονομάστηκε επικοινωνία μέσω υπολογιστή (CMC) ή δικτυακή μάθηση, αλλά η οποία έχει εξελιχθεί σε αυτό που σήμερα ονομάζεται **"θεωρία της διαδικτυακής συνεργατικής μάθησης"** (OCL).

Συνέπειες της εποικοδομητικής θεωρίας είναι ότι:

- Οι μαθητές μαθαίνουν καλύτερα όταν εμπλέκονται σε μαθησιακές εμπειρίες παρά όταν λαμβάνουν παθητικά πληροφορίες.
- Η μάθηση είναι εγγενώς μια κοινωνική διαδικασία, επειδή είναι ενσωματωμένη σε ένα κοινωνικό πλαίσιο, καθώς μαθητές και εκπαιδευτικοί συνεργάζονται για να οικοδομήσουν τη γνώση.
- Επειδή η γνώση δεν μπορεί να μεταδοθεί άμεσα στους μαθητές, ο στόχος της διδασκαλίας είναι να παρέχει εμπειρίες που διευκολύνουν την οικοδόμηση της γνώσης.

Διαδικτυακή Συνεργατική Μάθηση

Ορισμός

Η θεωρία της διαδικτυακής συνεργατικής μάθησης παρέχει ένα μοντέλο μάθησης στο οποίο οι μαθητές ενθαρρύνονται και υποστηρίζονται να συνεργαστούν για να δημιουργήσουν γνώση: να εφεύρουν, να διερευνήσουν τρόπους για να καινοτομήσουν και, με τον τρόπο αυτό, να αναζητήσουν την εννοιολογική γνώση που απαιτείται για την επίλυση προβλημάτων αντί να απαγγέλλουν τη σωστή απάντηση.

Με απλά λόγια: Η συνεργατική μάθηση είναι μια ενεργητική μαθησιακή προσέγγιση όπου οι μαθητές εργάζονται σε μικρές ομάδες και επιλύουν προβλήματα μέσω παραγωγικής συζήτησης και ανατροφοδότησης από τους συμμαθητές τους.

Συνεργατική Μάθηση

Οφέλη

- Η συνεργατική μάθηση παρέχει σε όλους τους εκπαιδευόμενους την ευκαιρία να συμμετέχουν ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία.
- Η ενεργός συμμετοχή των μαθητών στη συνεργατική μάθηση θα οδηγήσει πιθανότατα σε ένα καλύτερο και βαθύτερο επίπεδο μαθησιακής εμπειρίας, άρα και στην επίτευξη θετικών προσδοκιών για το μάθημα στο πλαίσιο της διαδικτυακής μάθησης.

Συνεργατική Μάθηση

Οφέλη

Όταν υποστηρίζεται και εφαρμόζεται σωστά, η συνεργατική μάθηση αναμένεται να αναπτύξει στους εκπαιδευόμενους τα εξής:

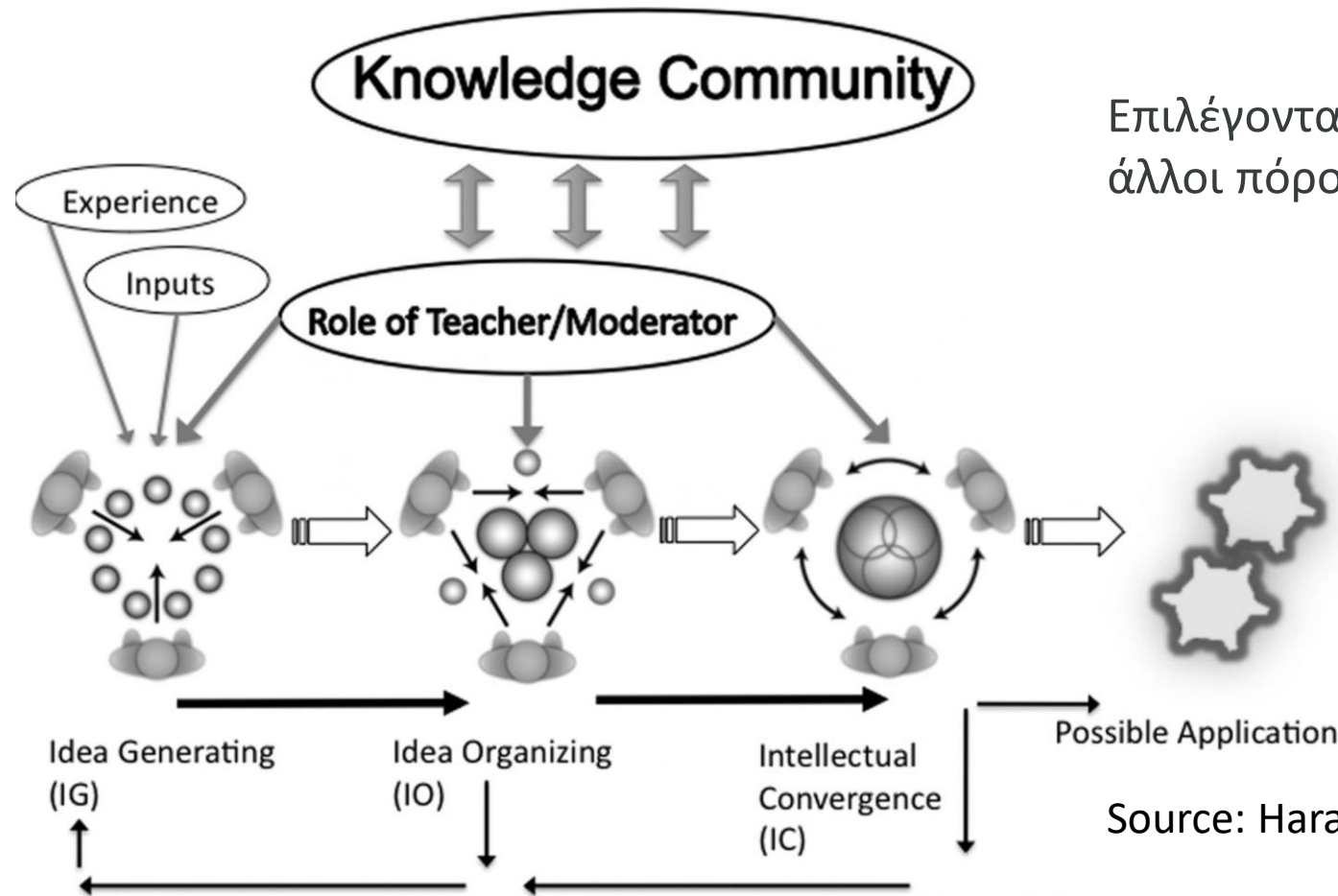
- θετικές κοινωνικές αλληλεπιδράσεις,
- βελτιωμένες δεξιότητες επικοινωνίας, και
- ικανότητες ομαδικής εργασίας μεταξύ

Η συνεργατική μάθηση θα μπορούσε επίσης να οδηγήσει σε **υψηλές μαθησιακές επιδόσεις**

Βασικές αρχές σχεδιασμού της διαδικτυακής συνεργατικής μάθησης

- **Δημιουργία ιδεών:** πρόκειται κυριολεκτικά για καταιγισμό ιδεών μέσα σε μια ομάδα.
- **Οργάνωση ιδεών:** οι εκπαιδευόμενοι συγκρίνουν, αναλύουν και κατηγοριοποιούν τις διαφορετικές ιδέες που έχουν προηγουμένως παραχθεί, και πάλι μέσω της συζήτησης και της επιχειρηματολογίας.
- **Διανοητική σύγκλιση:** ο στόχος εδώ είναι να επιτευχθεί ένα επίπεδο διανοητικής σύνθεσης, κατανόησης και συναίνεσης (συμπεριλαμβανομένης της συμφωνίας για τη διαφωνία), συνήθως μέσω της κοινής κατασκευής κάποιου αντικειμένου ή έργου, όπως ένα δοκίμιο ή μια εργασία.

Βασικές αρχές σχεδιασμού της διαδικτυακής συνεργατικής μάθησης

Επιλέγονται σχολικά βιβλία, αναγνώσματα και άλλοι πόροι για την υποστήριξη της συζήτησης.

Source: Harasim (2017) -pedagogy of group discussion

Συνεργατική μάθηση - Ο ρόλος του εκπαιδευτή

Ο ρόλος του εκπαιδευτή σε αυτή τη διαδικασία θεωρείται κρίσιμος, όχι μόνο ως προς τη διευκόλυνση της διαδικασίας και την παροχή κατάλληλων πόρων και μαθησιακών δραστηριοτήτων που ενθαρρύνουν αυτό το είδος μάθησης, αλλά και ως εκπρόσωπος μιας κοινότητας γνώσης ή ενός θεματικού τομέα, ως προς τη διασφάλιση ότι οι βασικές έννοιες, πρακτικές, πρότυπα και αρχές του θεματικού τομέα ενσωματώνονται πλήρως στον κύκλο μάθησης.

Συνεργατική μάθηση - Ο ρόλος του δασκάλου

Αν και η θεωρία της Διαδικτ. Συνεργατική μάθησης (OCL) ενθαρρύνει τον εκπαιδευόμενο να είναι ενεργός και αφοσιωμένος, αυτό δεν θεωρείται επαρκές για τη μάθηση ή την οικοδόμηση της γνώσης.

Ο δάσκαλος/εκπαιδευτής διαδραματίζει βασικό ρόλο ως σύνδεσμος με την κοινότητα γνώσης στον συγκεκριμένο κλάδο.

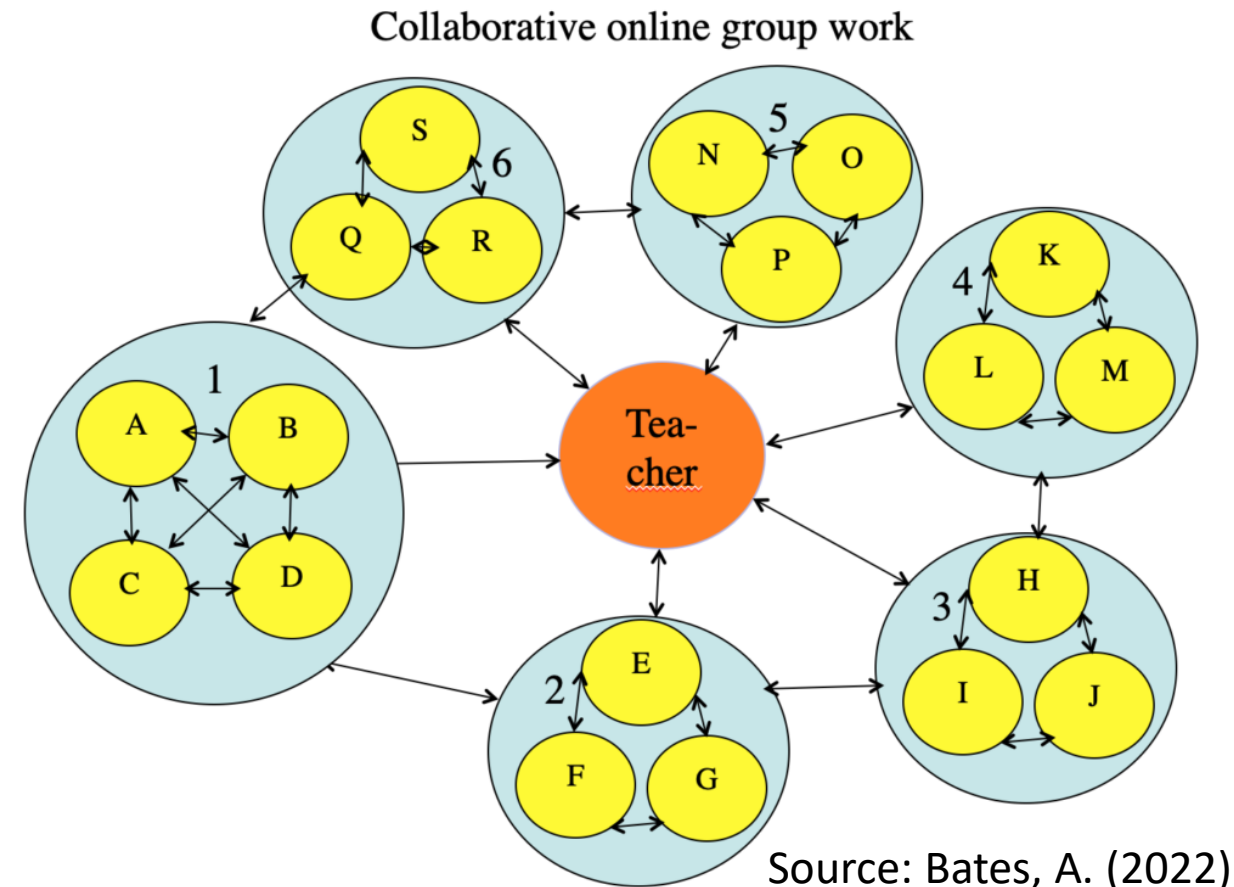
Η μάθηση ορίζεται ως εννοιολογική αλλαγή και είναι το κλειδί για την οικοδόμηση της γνώσης.

Η μαθησιακή δραστηριότητα πρέπει να επιβλέπεται και να καθοδηγείται από τους κανόνες του επιστημονικού πεδίου (μέσω του εκπαιδευτή) και από μια διαδικασία διαλόγου.

Συνεργατική μάθηση - Ο ρόλος του δασκάλου

Σε αυτό το παράδειγμα ο εκπαιδευτής (Teacher) έχει οργανώσει μια τάξη 19 μαθητών σε έξι ομάδες. Ο εκπαιδευτής μπορεί να αλληλεπιδράσει με μεμονωμένους μαθητές ή με κάθε ομάδα στο σύνολό της.

Στη διαδικτυακή συνεργατική μάθηση κάθε ομάδα μπορεί να έχει τη δική της διαδικτυακή περιοχή συζήτησης, η οποία μπορεί να είναι "κλειστή" (εκτός από τον εκπαιδευτή) ή ανοιχτή στους άλλους μαθητές.

Διαδικτυακές κοινότητες μάθησης

Ορισμός και χρησιμότητα

- Μια διαδικτυακή κοινότητα μάθησης είναι ένας εικονικός χώρος που συνδέει άτομα με παρόμοια εκπαιδευτικά ενδιαφέροντα για να μοιράζονται πληροφορίες και πόρους και να υποστηρίζουν ο ένας τη μάθηση του άλλου.
- Έχει σχεδιαστεί για να διευκολύνει τη συνεργασία, τη συζήτηση και την ανταλλαγή γνώσεων μεταξύ των μελών της, τα οποία μπορεί να είναι φοιτητές, καθηγητές, επαγγελματίες ή οποιοσδήποτε ενδιαφέρεται για ένα συγκεκριμένο θέμα. Η διαδικτυακή μορφή επιτρέπει την ανταλλαγή ιδεών και πόρων από οπουδήποτε στον κόσμο και ανά πάσα στιγμή, καθιστώντας το έναν ευέλικτο και βολικό τρόπο μάθησης και ανάπτυξης.
- Οι διαδικτυακές κοινότητες μάθησης είναι απαραίτητες για την επίτευξη ενός παραγωγικού διαδικτυακού μαθησιακού περιβάλλοντος.

Διαδικτυακές κοινότητες μάθησης

Οι διαδικτυακές κοινότητες μάθησης βασίζονται στις αρχές της **κοινωνικής μάθησης**.

*‘In the social learning system, new patterns of behavior can be acquired through direct experience or by observing the behavior of others’
(Bandura, 1971)*

Διαδικτυακές κοινότητες μάθησης

- Τα είδη των διαδικτυακών κοινοτήτων μάθησης περιλαμβάνουν τις ηλεκτρονικές κοινότητες μάθησης (οι ομάδες αλληλοεπιδρούν και συνδέονται αποκλειστικά μέσω της τεχνολογίας) και τις μικτές κοινότητες μάθησης (οι ομάδες χρησιμοποιούν συναντήσεις πρόσωπο με πρόσωπο καθώς και διαδικτυακές συναντήσεις).
- Τα επικοινωνιακά χαρακτηριστικά των εικονικών κοινοτήτων μάθησης περιλαμβάνουν ασύγχρονη και σύγχρονη επικοινωνία, και υψηλή διαδραστικότητα.

Διαδικτυακές κοινότητες μάθησης

Τα βασικά στοιχεία της κοινωνικής μάθησης είναι:

- **Αλληλεπίδραση:** Η ανταλλαγή ιδεών και ανατροφοδότησης μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών ή μεταξύ συνομηλίκων.
- **Συνεργασία:** Η συνεργασία για την επίτευξη ενός κοινού στόχου, η δημιουργία συνεργατικών συμπράξεων, συχνά με την ανταλλαγή γνώσεων και πόρων.
- **Μοντελοποίηση:** Παρατήρηση και μίμηση των συμπεριφορών, στάσεων και δεξιοτήτων των άλλων.
- **Υποστήριξη:** Παροχή υποστήριξης και καθοδήγησης στους εκπαιδευόμενους καθώς προχωρούν στο μαθησιακό τους ταξίδι.
- **Αναστοχαστική πρακτική:** Αφιέρωση χρόνου για να σκεφτεί κανείς κριτικά για το τι έχει μάθει και πώς μπορεί να εφαρμοστεί σε νέες καταστάσεις.
- **Διαφορετικότητα:** Ενθάρρυνση και εκτίμηση της συμβολής ατόμων με διαφορετικό υπόβαθρο, προοπτικές και εμπειρίες.
- **Κοινωνική παρουσία:** Δημιουργία αίσθησης κοινότητας και σύνδεσης, ακόμη και σε διαδικτυακό περιβάλλον.

Τύποι διαδικτυακών κοινοτήτων μάθησης

- **Κοινότητα πρακτικής (CoP):** μια ομάδα ανθρώπων που μοιράζονται ένα κοινό ενδιαφέρον ή επάγγελμα και συμμετέχουν σε τακτικές, συνεχείς δραστηριότητες μάθησης και επίλυσης προβλημάτων. Η εστίαση δεν είναι μόνο στην απόκτηση γνώσεων, αλλά στην ανάπτυξη και βελτίωση δεξιοτήτων, στην ανταλλαγή ιδεών και στη δημιουργία σχέσεων. Η κοινότητα παρέχει ευκαιρίες στα μέλη να μαθαίνουν ο ένας από τον άλλο, να μοιράζονται βέλτιστες πρακτικές και να συνεργάζονται σε έργα.
- **Φόρουμ συζητήσεων:** Διαδικτυακοί χώροι όπου οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να θέτουν ερωτήσεις, να ανταλλάσσουν ιδέες και να παρέχουν ανατροφοδότηση ο ένας στον άλλο.
- **Ομάδες μελέτης:** Διαδικτυακές ομάδες που οργανώνονται γύρω από συγκεκριμένα μαθήματα, θέματα ή έργα, όπου τα μέλη μπορούν να υποστηρίξουν και να παρακινήσουν το ένα το άλλο.

Τύποι διαδικτυακών κοινοτήτων μάθησης (1/2)

- **Εικονικές αίθουσες διδασκαλίας:** Διαδικτυακοί χώροι όπου οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να αλληλεπιδρούν σε πραγματικό χρόνο, να μοιράζονται υλικό και να συμμετέχουν σε εικονικές συζητήσεις.
- **Ομάδες μέσω κοινωνικής δικτύωσης:** Κλειστές ομάδες σε πλατφόρμες όπως το Facebook ή το LinkedIn που φέρνουν σε επαφή μαθητές με παρόμοια ενδιαφέροντα και στόχους.
- **Πλατφόρμες παιχνιδοποιημένης μάθησης:** Διαδικτυακές κοινότητες όπου η μάθηση είναι παιχνιδοποιημένη, χρησιμοποιώντας στοιχεία παιχνιδιών όπως πόντους, σήματα και πίνακες κατάταξης για την παρακίνηση και τη συμμετοχή των εκπαιδευομένων.
- **Χώροι συνεργασίας:** Διαδικτυακές πλατφόρμες που επιτρέπουν σε ομάδες να εργάζονται μαζί, να μοιράζονται έγγραφα και να επικοινωνούν σε πραγματικό χρόνο, ανεξάρτητα από την τοποθεσία.

Τύποι διαδικτυακών κοινοτήτων μάθησης (2/2)

Διαδικτυακές οικιστικές κοινότητες μάθησης: Ενώ οι παραδοσιακές μαθησιακές κοινότητες οικιστικές βασίζονται στη φυσική συνεγκατάσταση (στην πανεπιστημιούπολη) και στην αλληλεπίδραση πρόσωπο με πρόσωπο, οι διαδικτυακές μαθησιακές οικιστικές κοινότητες μπορούν να προσφέρουν μια παρόμοια εμπειρία μέσω εικονικών μέσων. Μια διαδικτυακή μαθησιακή κοινότητα κατοικίας μπορεί να συγκεντρώσει εκπαιδευόμενους από διαφορετικές γεωγραφικές τοποθεσίες που μοιράζονται κοινά ενδιαφέροντα, επαγγελματίες ή ακαδημαϊκούς στόχους. Αυτές οι κοινότητες μπορούν να παρέχουν ευκαιρίες στους εκπαιδευόμενους να συνδεθούν και να συμμετάσχουν σε κοινές μαθησιακές εμπειρίες μέσω διαδικτυακών πλατφορμών, όπως φόρουμ συζητήσεων, τηλεδιασκέψεις και συνεργατικούς χώρους εργασίας.

Αλληλοδιδασκτική Μάθηση - Peer Learning

Ορισμός & Χρησιμότητα

Η αλληλοδιδασκτική μάθηση είναι ένα είδος ενεργητικής μαθησιακής στρατηγικής που υποστηρίζει τη μάθηση.

Σε γενικές γραμμές, η μάθηση από ομότιμους βοηθά τους εκπαιδευόμενους να κατανοήσουν καλύτερα τις βασικές έννοιες και προωθεί τη βαθύτερη εμπλοκή στη μάθηση εκτός της τάξης.

Αλληλοδιδασκτική Μάθηση - Peer Learning

Ορισμός & Χρησιμότητα

Η αλληλοδιδασκτική μάθηση περιλαμβάνει άτομα από παρόμοιες ομάδες με παρόμοιο υπόβαθρο που δεν είναι επαγγελματίες εκπαιδευτικοί και βοηθούν ο ένας τον άλλον. Με άλλα λόγια, η μάθηση από ομότιμους μπορεί να οριστεί ως **η απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων μέσω της ενεργού βοήθειας και υποστήριξης μεταξύ ίσων στην κατάσταση ή ισότιμων συντρόφων.**

Η αλληλοδιδασκτική μάθηση έχει αναγνωριστεί ως καλή πρακτική, καθώς μπορεί να προσφέρει πολύτιμες μαθησιακές εμπειρίες στους μαθητές.

Αλληλοδιδασκτική Μάθηση - Peer Learning

Η λέξη "ομότιμος" στην ομότιμη μάθηση μπορεί να οριστεί ως ένας εκπαιδευόμενος στην ίδια ομάδα ή μαθησιακή κατάσταση.

Η αλληλοδιδασκτική μάθηση αναγνωρίζεται ως μια συστηματική μέθοδος συνεργατικής μάθησης που υποστηρίζεται από τη θεωρία της κοινωνικής αλληλεξάρτησης, η οποία έχει αποδειχθεί ότι προσφέρει γνωστικά και συναισθηματικά πλεονεκτήματα.

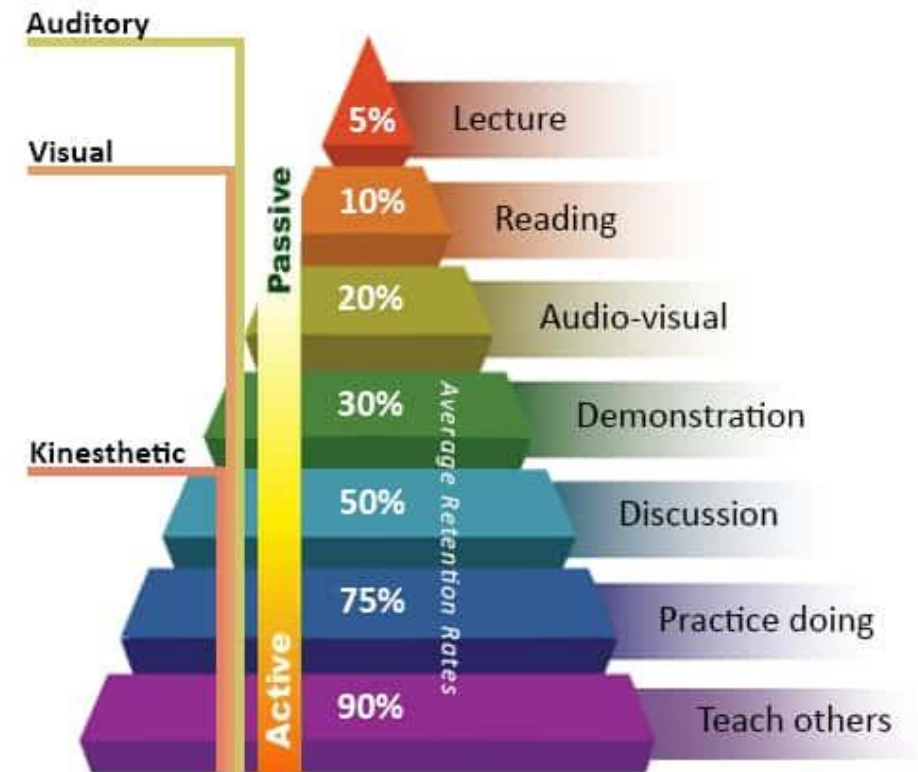
Η αλληλοϋποστηριζόμενη μάθηση αναπτύσσεται διεθνώς ως ευεργετική παιδαγωγική στρατηγική

Peer Learning

Παραδοσιακά, η πιο συνηθισμένη προσέγγιση της μάθησης ήταν να μάθουμε κάτι καινούργιο από έναν εκπαιδευτή ή καθηγητή.

Έχει όμως αποδειχθεί ότι οι μαθητές μαθαίνουν πολλά εξηγώντας τις ιδέες τους ο ένας στον άλλο. Ένα εμπόδιο στη μάθηση είναι το εμπόδιο επικοινωνίας που τίθεται μεταξύ ενός πολύ έμπειρου και ενημερωμένου ατόμου, με ένα άτομο που δεν είναι τόσο ενημερωμένο όσο εκείνο.

Η αλληλοδιδασκτική μάθηση λύνει αυτό το πρόβλημα μέσω της συνεργασίας με άλλους, της παροχής και λήψης ανατροφοδότησης και της αυτοαξιολόγησης.

Adapted from the NTL Institute of Applied Behavioral Science Learning Pyramid

Σύμφωνα με την πυραμίδα μάθησης, οι άνθρωποι μαθαίνουν καλύτερα όταν διδάσκουν άλλους.

Εφαρμογή της αλληλοδιδακτικής μάθησης στη διαδικτυακή εκπαίδευση

Η διαδικτυακή μάθηση μπορεί να είναι πολύ απομονωτική και οι μαθητές μπορεί γρήγορα να αδιαφορήσουν. Με την προσέγγιση της μάθησης από ομότιμους, οι μαθητές μετατρέπονται από παθητικούς δέκτες πληροφοριών σε ενεργούς συμμετέχοντες που μοιράζουν τη γνώση.

Η παροχή ευκαιριών στους μαθητές να συζητούν, να θέτουν ερωτήματα, να συνεργάζονται και να αλληλοεπιδρούν κοινωνικά με τους συμμαθητές τους συμβάλλει στη μείωση του αισθήματος απομόνωσης για τους διαδικτυακούς εξ αποστάσεως φοιτητές και αυξάνει την ευχαρίστησή τους στις σπουδές τους.

Εφαρμογή της αλληλοδιδακτικής μάθησης στη διαδικτυακή εκπαίδευση

Σε ένα πλήρως διαδικτυακό περιβάλλον μάθησης, η αλληλοδιδακτική μάθηση θα μπορούσε να τονώσει επιτυχώς τη μάθηση και να δημιουργήσει απρόσκοπτη ενεργό εμπλοκή.

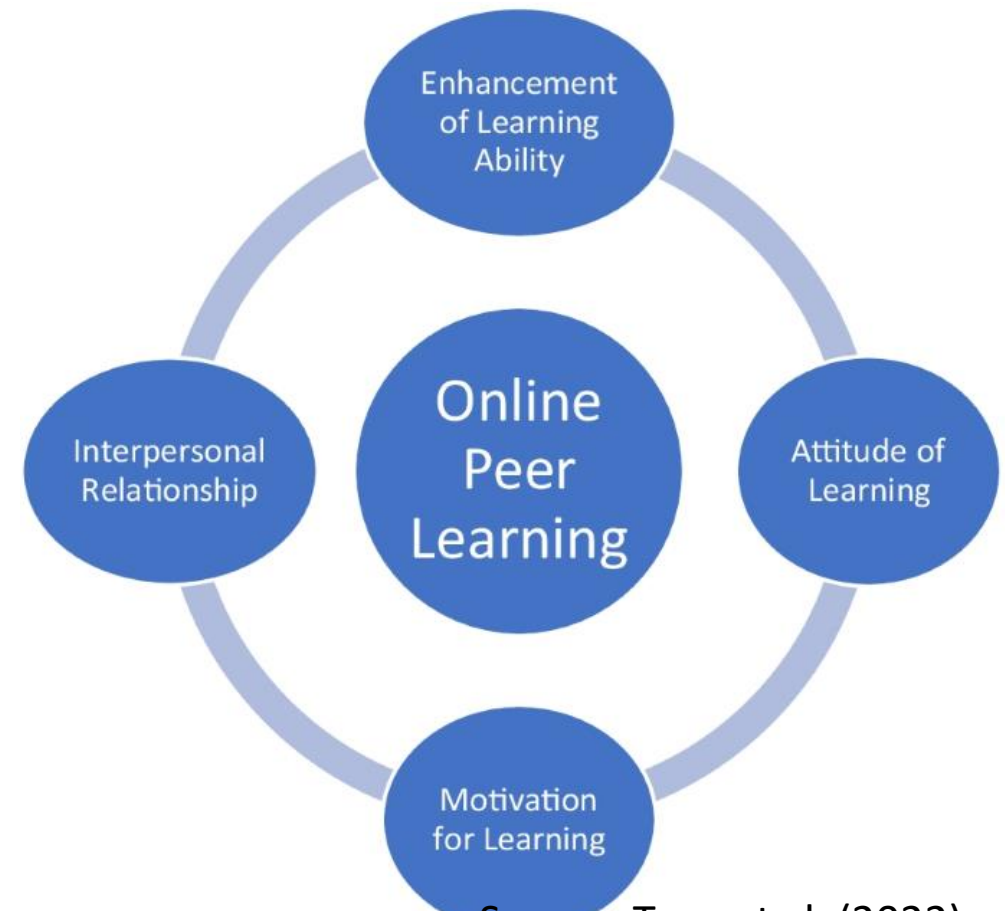
Οφέλη ομάδων ομότιμων στη διαδικτυακή μάθηση

- Οι ατομικές επιδόσεις των ανθρώπων, είτε σχετίζονται με την εργασία είτε με την ακαδημαϊκή εκπαίδευση, επηρεάζονται από τα άλλα μέλη των ομάδων τους λόγω της πίεσης από άλλους και της μάθησης μέσω των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων.
- Μελέτες έχουν δείξει ότι η παθητική μάθηση δεν είναι αποτελεσματική για την απορρόφηση και τη διατήρηση της γνώσης από τους μαθητές.
- **Η ενεργητική μάθηση βοηθά τους μαθητές να θυμούνται καλύτερα τις πληροφορίες.** Αυτό συμβαίνει επειδή οι μαθητές ερευνούν, αναλύουν, δημιουργούν περιεχόμενο και βοηθούν τους συμμαθητές τους να αποδώσουν καλύτερα.
- Επίσης, οι μαθητές αποδίδουν καλύτερα με **εξατομικευμένη προσοχή.**

Οφέλη ομάδων ομότιμων στη διαδικτυακή μάθηση

Τα βασικά χαρακτηριστικά της υποστηριζόμενης αλληλοδιδακτικής μάθησης περιλαμβάνουν:

- την ενίσχυση της μαθησιακής ικανότητας,
- τη θετική στάση των εκπαιδευόμενων ως προς στη μάθηση,
- τα κίνητρα για μάθηση,
- ενισχυμένες διαπροσωπικές σχέσεις.

Source: Tang et al. (2022)

Όφελος 1: Ενίσχυση της μαθησιακής ικανότητας

Η αλληλοδιδασκτική μάθηση βελτιώνει τις επιδόσεις των εκπαιδευόμενων στις εξετάσεις και συμβάλει στη διατήρηση των πληροφοριών που είχαν μάθει προηγουμένως.

Ένα άλλο ζωτικό στοιχείο που συμβάλλει στην ενίσχυση της μαθησιακής ικανότητας είναι η υιοθέτηση ενός περιβάλλοντος ομότιμης μάθησης, στο οποίο οι εκπαιδευόμενοι μοιράζονται τα σχόλιά τους και συζητούν για τη βελτίωσή τους. Με αυτόν τον τρόπο, οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να μάθουν από τη μελέτη των λαθών.

Όφελος 2: Θετική στάση μάθησης

Ο ρόλος των στάσεων (**attitude**) απέναντι στη μάθηση αποτελεί ζωτικό παράγοντα που καθορίζει την επιτυχία ή την αποτυχία των μαθητών.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα πειραματικών μελετών:

- Η στάση των εκπαιδευόμενων απέναντι στη μάθηση μπορεί να είναι θετική μέσω της χρήσης της προσέγγισης peer learning -της μάθησης από ομοτίμους.
- Οι φοιτητές που συμμετείχαν στην αλληλοδιδακτική μάθηση –peer learning και πέτυχαν σημαντικά υψηλότερη βαθμολογία είχαν υψηλά τα κίνητρα μάθησης και θετικότερη στάση σε σχέση με τους φοιτητές που συμμετείχαν απλώς σε κλασικές διαλέξεις.
- Μετά την υιοθέτηση μιας στρατηγικής peer learning, βελτιώθηκε σημαντικά η στάση των μαθητών απέναντι στα μαθηματικά.

Όφελος 3: Αυξημένα κίνητρα για μάθηση

Η παρακίνηση των φοιτητών αποτελεί βασικό κριτήριο για τη μάθηση και ζωτικό μέρος της επιτυχίας τους.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα πειραματικών μελετών:

- Η διαδικτυακή μάθηση από ομότιμους-peer learning βελτίωσε την ακαδημαϊκή επίδοση των φοιτητών και διευκόλυνε τα κίνητρά τους για μάθηση.
- Η αλληλοδιδασκτική μάθηση εμπλέκει διαφορετικούς φοιτητές χωρίς αποκλεισμούς, γεγονός που μπορεί να προωθήσει την καλλιέργεια ενεργητικών μαθησιακών συνηθειών από τους φοιτητές και να ενθαρρύνει την αυτονομία μάθησης σε ένα υποστηρικτικό περιβάλλον.
- Με άλλα λόγια, η αλληλοδιδασκτική μάθηση βελτιώνει την ικανότητα των μαθητών για αυτομάθηση και τους παρέχει υποστήριξη.

Όφελος 4: Ενισχυμένες διαπροσωπικές σχέσεις

Η διαδικασία της μάθησης peer learning μπορεί να ενισχύσει τις διαπροσωπικές σχέσεις των φοιτητών.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα πειραματικών μελετών:

- Η διαδικτυακή μάθηση από ομοτίμους δημιούργησε ευεργετική επίδραση στις κοινωνικές δεξιότητες και την αυτοεκτίμηση των μαθητών. Η ενίσχυση των κοινωνικών δεξιοτήτων αύξησε περαιτέρω την κοινωνική τους θέση.
- Επιτυγχάνει στόχους κοινωνικής και συναισθηματικής ωφέλειας, αυτοεικόνας και αυτοαντίληψης, που συμβάλλουν στη μείωση του ποσοστού εγκατάλειψης. Αυτό θα αποφέρει ταυτόχρονα κέρδη σε κοινωνικές και επικοινωνιακές. Ως εκ τούτου, θα μπορούσε να επιφέρει βελτιώσεις στην αυτοεκτίμηση και τις γνώσεις των φοιτητών στο γνωστικό τους αντικείμενο.

Τα Οφέλη της Αλληλοδιδακτικής Μάθησης (από Ομότιμους)

Το κύριο πλεονέκτημα των ομάδων ομότιμων στη διαδικτυακή μάθηση είναι ότι ελαχιστοποιεί την απομόνωση που βιώνουν συνήθως οι διαδικτυακοί φοιτητές.

Τα Οφέλη της Αλληλοδιδακτικής Μάθησης (από Ομότιμους)

- Οι φοιτητές αισθάνονται συνδεδεμένοι μεταξύ τους και το μάθημα τους επιτρέπει να κατανοούν και να αποδίδουν καλύτερα.
- Οι εικονικές (virtual) τεχνικές διδασκαλίας και μάθησης από ομότιμους είναι σημαντικές σε περιπτώσεις μεγάλων τάξεων, καθώς παρέχουν υπευθυνότητα.
- Επιτρέπουν στους μαθητές να αλληλεπιδρούν προσωπικά μεταξύ τους. Οι μαθητές αναπτύσσουν ισχυρούς δεσμούς μέσω της καθοδήγησης.

Περίληψη 1/2

- Η συνεργατική μάθηση είναι ένα αποτελεσματικό μέσο για την αύξηση της δέσμευσης και των επιδόσεων των εκπαιδευομένων στη διαδικτυακή μάθηση.
- Η συνεργατική μάθηση προέρχεται από τη θεωρία της εποικοδομητικής μάθησης, η οποία δηλώνει ότι οι εκπαιδευόμενοι δεν αποκτούν γνώση και κατανόηση με παθητική αντίληψη στο πλαίσιο μιας άμεσης διαδικασίας μετάδοσης της γνώσης.
- Η συνεργατική μάθηση βασίζεται στις φάσεις της παραγωγής ιδεών, της οργάνωσης ιδεών και της διανοητικής σύγκλισης.
- Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι κρίσιμος, καθώς ενεργεί τόσο ως διευκολυντής όσο και ως εκπρόσωπος της γνώσης.
- Οι διαδικτυακές κοινότητες μάθησης διευκολύνουν την ανταλλαγή γνώσεων και τη συνεργατική μάθηση σε ομάδες εκπαιδευομένων. Υπάρχουν διάφοροι τύποι επιγραμμικών κοινοτήτων, ανάλογα με τον μαθησιακό στόχο, το είδος της αλληλεπίδρασης και το μέσο επικοινωνίας.

Περίληψη 2/2

- Οι περιορισμοί της διαδικτυακής μάθησης μπορούν να ελαχιστοποιηθούν μέσω προσεγγίσεων εμπλοκής και συνεργασίας, όπως οι ομάδες ομοτίμων.
- Ένα περιβάλλον αλληλοδιδασκτικής μάθησης δημιουργεί έναν νέο τρόπο για να βοηθηθούν οι φοιτητές και να διεξάγουν αυτοδιδασκαλία, αξιοποιώντας τη δύναμη των τεχνολογιών.
- Η αλληλοδιδασκτική μάθηση βοηθά τους φοιτητές να κατανοήσουν καλύτερα το θέμα μέσω της ανταλλαγής γνώσεων με άλλους συμμαθητές τους. Επίσης, βελτιώνει τις γενικές γνώσεις, τους παρακινεί να αποδώσουν καλύτερα, βελτιώνει τις επικοινωνιακές δεξιότητες, τους βοηθά να κατανοήσουν με ενσυναίσθηση τους συμμαθητές τους και δημιουργεί αίσθημα ευθύνης κατά τη διαδικασία ανταλλαγής γνώσεων.
- Βοηθά επίσης τους φοιτητές να οικοδομήσουν ισχυρές σχέσεις μέσω αποτελεσματικών κοινωνικών αλληλεπιδράσεων σε μια εικονική τάξη.

Πηγές

- Bates, A.W. (2022) Teaching in a Digital Age: Guidelines for Designing Teaching and Learning. 3d Edition. Vancouver BC: Tony Bates Associates Ltd.
- Bandura, A. (1971) Social Learning Theory. General Learning Press, New York.
- Harasim, L. (2017). Learning Theory and Online Technologies 2nd edition New York/London: Taylor and Francis.
- Lapitan, L. D., Chan, A. L. A., Sabarillo, N. S., Sumalinog, D. A. G., & Diaz, J. M. S. (2023). Design, implementation, and evaluation of an online flipped classroom with collaborative learning model in an undergraduate chemical engineering course. *Education for Chemical Engineers*, 43 (January), 58–72.
- LearnWorlds (2023). How to Build an Online Learning Community. Accessed at: <https://www.learnworlds.com/build-online-learning-community>
- Raymond, A., Jacob, E., Jacob, D., & Lyons, J. (2016). Peer learning a pedagogical approach to enhance online learning: A qualitative exploration. *Nurse Education Today*, 44, 165–169.
- Tang, Y.M., Lau, Yy. & Chau, K.Y. (2022). Towards a sustainable online peer learning model based on student's perspectives. *Educ Inf Technol* 27.